

Nederland een stukje groter en mooier (deel3)

Prioriteit: het opstellen van het besluit bouwen en het besluit Ruimtelijke ordening.
(foto K. Kasemir)

Nederland heeft er vanaf oktober 2010 drie nieuwe bijzondere gemeenten bij in het Caribische gebied. In drie delen belichten we de grootste van de drie eilanden: Bonaire. Na een algemeen deel en een deel over de economische belangen versus natuur – en milieubelangen op het eiland besteden we in het derde en laatste deel aandacht aan de Nederlandse overheid. Dier en Milieu is benieuwd wat de Nederlandse overheid heeft gedaan en nog gaat doen om de bescherming van natuur en milieu goed op het eiland in te voeren. In dit laatste deel hebben wij een gesprek met Stef Strik van de VROM-Inspectie.

In 2009 is het toenmalige Ministerie van VROM begonnen om de eilandgebieden op de staatkundige hervorming voor te bereiden. Op 1 februari werd Stef Strik aangesteld als projectleider Milieu en VROM-Inspectie.

Samen met collega's van de andere departementen is men in een departementale werkgroep begonnen aan de voorbereidingen. Tot 10 oktober 2010 (transitiedatum) was het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verantwoordelijk. Na die datum zijn de specifieke vakministers verantwoordelijk geworden en bereiden alle ministeries zich voor op de nieuwe situatie en zetten hier hun eigen programma's op. De Minister van Infrastructuur en Milieu (I&M) (tot medio 2010 het Ministerie van VROM) is verantwoordelijk voor de implementatie en uitvoering van het VROM-beleid in Caribisch Nederland, bestaande uit de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES).

Stef Strik, projectleider Milieu en VROM-Inspectie.

BUGM/VOGM

Strik geeft aan dat de inzet vanuit I&M de eerste jaren fors is geweest en nog even moet zijn, maar dit is verdedigbaar. De BES-eilanden moeten nog zorg dragen voor een voldoende apparaatopbouw en ontwikkeling van een adequaat uitvoeringsniveau. Automatisch komen we daarbij weer op de gedachten hoe de Nederlandse gemeenten vanaf begin jaren 90 BUGM/VOGM gelden konden besteden aan het ontwikkelen en uitvoeren van milieubeleid.

Na een inzet van enkele jaren op de BES eilanden kan de inzet vanuit I&M worden afgebouwd. Uiteindelijk zullen de eilandbesturen zelf decentraal uitvoering moeten geven aan de I&M taken.

Om de overdracht zo soepel mogelijk te maken zijn er vanaf 2008 al een aantal afspraken gemaakt en heeft er een inventarisatie plaatsgevonden. Er is een tijdelijke projectorganisatie opgezet en begin 2010 heeft I&M drie kwartiermakers naar de BES-eilanden gezonden om de samenwerking tussen het Ministerie en de overheden op de BES-eilanden zo goed mogelijk te laten verlopen. De kwartiermakers hebben, gezamenlijk met de ambtenaren terplaatse de problemen in kaart gebracht en bekijken op welke manier ze deze kunnen oplossen. Er is een programma opgesteld dat aangeeft wat er moet gebeuren, wil I&M in staat zijn om haar verantwoordelijkheid voor de BES-eilanden waar te maken.

Schrijvende problemen eerst

De projectgroep heeft aan de hand van een aantal criteria een prioriteitenstelling en planning van alle taken gemaakt. Aangezien niet alles direct kan worden aangepakt wordt begonnen met de meest schrijvende milieuproblemen. Belangrijke prioriteiten zijn gegeven aan de opstelling van wetgeving op het gebied van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieu (Wet VROM BES), het opstellen van een amvb voor inrichtingen en activiteiten, opstellen van het besluit bouwen en het besluit Ruimtelijke ordening, opstellen van de Wet drinkwater BES en Drinkwaterbesluit, opstellen van vergunningen voor grote bedrijven, de aanpak van (illegale) stortplaatsen, de aanpak van asbestvervuiling, dat vooral op Bonaire aanwezig is en het realiseren van een afvalwaterzuiveringsinstallatie. De totale lijst bevat een 38 tal punten. Met een groot aantal van deze punten is I&M al begonnen en heeft de afgelopen achttien maanden flinke vooruitgang geboekt.

De Wet VROM BES is vastgesteld en ligt nu bij de eerste kamer. Voor het eerst is een bestemmingsplan vastgesteld. Het Inrichtingen- en activiteitenbesluit BES is gereed en zal naar verwachting begin 2012 in werking treden. Voor de grote bedrijven zijn inmiddels vergunningaanvragen voorbereid. Ook is er inmiddels een plan van aanpak om de asbestproblemen op te lossen

Afvalwaterzuivering Bonaire

De lozing van afvalwater vormt op Bonaire al decennia lang een probleem. Uitspoelende nutriënten vormen een directe bedreiging voor de nog intacte koraalriffen langs de kust. Afvalwater wordt door vacuümtrucks opgehaald (zie ook Dier en Milieu 2011/2) bij hotels, kantoren en woningen en wordt geloosd in greppels op het terrein van de dienst Landbouw Veelteelt en Visserij. Om een einde aan de situatie te maken bouwt het ministerie van I&M een afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI), grotendeels gefinancierd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Op 19 september 2010 is door ex-gedeputeerde Nolly Oleana van Bonaire en actrice Carice van Houten de eerste steen gelegd voor de installatie. De tijdelijke AWZI is inmiddels gereed. Daarmee is en wordt een van de hardnekkigste milieuproblemen van Bonaire opgelost. Inmiddels is ook gestart met de bouw van een rioolwaterzuiveringsinstallatie en de aanleg van riolering. In een strook van 500 meter langs de kust wordt in Kralendijk riolering aangelegd om uitspoeling van stoffen in zee te voorkomen.

Het effluent dat vrijkomt uit de zuiveringen wordt gebruikt om op het eiland duurzame landbouw te introduceren. Er wordt een gewas gekweekt om de nu nog loslopende geiten mee te voederen. Daardoor kunnen geiten uit de natuurgebieden worden gehaald en de oorspronkelijke vegetatie herstellen, waardoor erosie wordt voorkomen.

Training

Vorming en opleiding is noodzakelijk om uiteindelijk alle wet- en regelgeving op een goed en adequate manier te implementeren en te handhaven. De afdeling Milieu- en Natuurbeleid van de Dienst Ruimtelijk Ontwikkeling en Beheer (DROB) heeft eind 2009 aan de VROM-inspectie ondersteuning gevraagd. Een onderdeel van de ondersteuning was het geven van een (opfris)cursus/introductietraining handhaving. Na een inventarisatie is gebleken dat er een sterke behoefte is aan vakinhoudelijke training en opleidingen en dat er behoefte is aan het bijscholen op het gebied van ruimtelijk ontwikkeling, bouw- en milieuregelgeving, veiligheid en handhaving. Inmiddels heeft een medewerker van de VROM-Inspectie al diverse trainingen aan de medewerkers en leidinggevendenden van DROB gegeven.

Begin bij de wortel

Er mag dan straks een adequate regelgeving zijn en de handhavers optimaal geschoold en gemotiveerd maar dat neemt niet weg dat het begrip natuur en milieu ook op Bonaire gewoon bij iedereen tussen de oren moet zitten.

Strik geeft ook aan dat voorlichting en educatie op het gebied van natuur en milieu nog een grote zorg is. Aan alle inwoners zal voorlichting moeten worden gegeven over de veranderingen ten aanzien van wet- en regelgeving. Daarnaast zal voorlichting moeten worden gegeven over milieuonderwerpen zoals afval, klimaat en duurzaamheid en over de lokale natuur/omgeving en dieren. Er wordt inmiddels al nagedacht over de opzet van een educatief centrum.

De beste manier om zo iets aan te pakken is te beginnen bij de jeugd. Begin dus bij de wortel, waarmee we meteen weer terug zijn bij de opmerking van Bart Snelder, geciteerd in Dier en Milieu 2011/2.

Projecten goed afsluiten

Het is duidelijk dat er nog veel werk te doen is op Bonaire. Er is een goede start gemaakt maar de Nederlandse en de lokale overheden zullen de eerst komende jaren nog veel aandacht aan de diverse onderwerpen moeten besteden. In Nederland heeft men er ook lang over gedaan om natuur en milieu op de kaart te zetten. De inventarisatielijst is nog lang en het zou funest zijn om halverwege het proces, om welke redenen dan ook, zaken te vertragen, projecten minder of in het geheel niet meer uit te voeren.

De flora- en fauna is op Bonaire zo waardevol dat deze volledige bescherming verdient en de eilandbewoners hebben tenslotte recht op een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving in dit mooie nieuwe stukje Nederland.

Tekst: K. Kasemir

Foto's: S. Strik

Voor de grote bedrijven zijn inmiddels vergunningaanvragen voorbereid. (foto K. Kasemir)

Het lozen van afvalwater in greppels op het terrein van LVV.

De eerste steen voor de installatie is gelegd door ex-gedeputeerde Nolly Oleana van Bonaire en actrice Carice van Houten.